

Abelias innspill til Familie- og kulturkomiteen ang. statsbudsjettet 2027

1. Styrke sivilsamfunnsorganisasjonene: Frie midler, forutsigbare rammevilkår og forenkling

Momskompensasjon til frivillige organisasjoner programkategori 08.15 kap. 315 post 70

Regjeringen foreslår full momskompensasjon også i 2027, men følger ikke opp Stortingsvedtaket om regelstyring av ordningen fra 2027.

Abelia ber Stortinget om å vedta:

At prosessen med innføring av regelstyrt momskompensasjon gjennomføres i 2027.

At det senest fra 2028 gjennomføres fortløpende behandling av søknader.

At det utredes momskompensasjon også for organisasjonenes utgifter til bygg, anlegg og annen fast eiendom.

Finansiering av kurs og opplæring i frivillige organisasjoner programkategori 08.15 kap. 315 post 73 og kap. 254 post 70

Studieforbundene bidrar med støtte til kurs og opplæring i over 500 organisasjoner i hele landet. De bruker midlene til f.eks. opplæring i førstehjelp, datakurs for eldre og synshemmede, språktrening for innvandrere og tillitsvalgt og instruktør opplæring. Midlene er viktige for aktivitetene i en bredde av organisasjons-Norge. Studieforbundene finansieres over Kunnskapsdepartementets og Kulturdepartementets budsjetter. Bevilgningene er til sammen foreslått redusert med 70 millioner kroner, til 202 millioner kroner.

Abelia ber Stortinget vedta:

At støtten til studieforbund videreføres på samme nivå som hittil med en justering for KPI.

Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner

Inntekter til frivilligheten gjennom skattefradrag er langt billigere for staten enn direkte tilskudd – for en firedel av beløpet kan man i teorien sikre samme aktivitetsnivå.

Abelia ber Stortinget vedta:

En generell økning av grensen for skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner, til 100 000 kroner. *Det bør også innføres en egen og høyere fradragsgrense for gaver fra næringslivet.*

Subsidiært: beløpsgrensen justeres for å kompensere for endringer i KPI.

Flere flerårige tilskudd

Regelverk og støtteordninger for organisasjoner i sivilsamfunnet må samordnes på tvers av departementer og formål. Dette bør skje gjennom enkle og objektive kriterier der terskelen for å komme inn under ordningene ikke legges ved egne budsjettvedtak, og der støtten forvaltes med armlengdes avstand til politiske myndigheter. Det er avgjørende at en slik samordning skjer i samarbeid med organisasjonene. Abelia ber Stortinget om å vedta:

At flere statlige tilskuddsordninger må åpne for at det kan søkes om drifts- og prosjektstøtte for flere år av gangen, slik at de slipper å sende årlige søknader. Lengre horisonter gir mer effektiv bruk av støtten.

Støtteordning for digitalisering i frivillig sektor

Det er ikke mulig å drive frivillig organisasjon uten en digital infrastruktur. Fordi utgiftene betraktes som administrasjonskostnader er det vanskelig for organisasjonene å finne finansiering til dette. Mangel på midler til digital infrastruktur kan føre til at både bredden i og antallet organisasjoner reduseres.

Abelia ber Stortinget vedta:

At det skal utredes en tilskuddsordning som skal stimulere digitalisering i frivillige og ideelle virksomheter over kap. 315.

2. Barnevern: programkategori 855 Statlig forvaltning av barnevern, post 22

Mange rapporter og senest Steeneutvalgets rapport Omsorg og ansvar- styring og organisering til barnets beste, viser at barnevernet lenge har vært i en krevende situasjon. Det handler om brudd på bistandsplikten, mangelfull kostnadskontroll og fragmenterte innkjøps- og kontrollrutiner. A- krimsentret i Tønsbergs rapport som ble offentlig i august, viser at situasjonen også medfører risiko for velferdskriminalitet.

Tempoet i opprustingen av barnevernet må opp. Økning av grunnkapasiteten i institusjonsbarnevernet med 24 plasser er ikke nok.

Abelia mener at regjeringen ikke er utålmodig nok på barnas vegne. Det trengs sterke styringssignaler. Steeneutvalgets anbefalinger må realiseres. Vi støtter forslaget om økningen på 24 plasser (17 statlige og 7 private plasser) i barnevernsinstitusjonene, men det er ikke en betydelig økning i tråd med Steeneutvalgets anbefalinger.

Stortinget må derfor vedta at regjeringen må:

Øke grunnkapasiteten i institusjonsbarnevernet betydelig og redusere den omfattende bruken av enkeltkjøp. Enkeltkjøp preges av at det haster. Følgen kan bli økte kostnader og svakere kontroll med kvalitet og stabilitet.

Redusere antall innkjøpere betydelig for å styrke nasjonal styring av kapasitet og kvalitet og kontrollmekanismene i barnevernet. Dagens fragmenterte innkjøpsmodell bidrar til økte kostnader og manglende oversikt over kapasitet.

Det må inngås flere langsiktige avtaler med leverandører slik at de får større forutsigbarhet og staten får bedre kontroll med kvalitet, pris og kapasitet.

Etableringsstøtte til ideelle barnevernsinstitusjoner må gjeninnføres

Som ledd i styrkingen av grunnkapasiteten i barnevernet må etableringsstøtteordningen for ideelle barnevernsaktører gjeninnføres. De kan ikke ta ut gevinst og følgelig heller ikke hente kapital til utvidelse av virksomheten hos investorer. For at ideelle aktører skal ha samme forutsetning for å øke kapasiteten raskt som kommersielle, trengs offentlig støtte.

Etableringsstøtteordningen fungerte ett år i 2024 og bidro til 16 nye plasser dvs. 6,4 prosent av alle ideelle plasser på ramme- og driftsavtale høsten 2024. Støtten ble fjernet i forslaget til statsbudsjett for 2025 uten evaluering og etter å ha virket i mindre enn ett år. Selv om Familie- og kulturkomiteens flertall ba om at den ble gjennomført med en øremerking på 20 mill. kroner, har det ikke skjedd.

Abelia ber Stortinget:

Øremerke 20 mill. kroner til reetablering av etableringsstøtte for ideelle institusjonsplasser i barnevernet over post 22.

Abelia er glad for at regjeringen følger opp Stortingsvedtaket om å realisere

Avkommersialisierungs-utvalgets anbefaling og vil etablere en definisjon av begrepet «ideell velferdsaktør», i høst.

Abelia ber Stortinget vedta:

At arbeidet med å etablere en registerordning for ideelle velferdsaktører må igangsettes i 2027.

Innføring av bistandsplikt for spesialiserte fosterhjem

For mange barn er verken institusjonsopphold eller fosterhjem uten spesialisert kompetanse riktig løsning. Mangel på bistandsplikt skaper risiko for at denne gruppen, som består av de barna som har de mest sammensatte og krevende behovene, ikke får tiltakene de trenger.

Abelia ber Stortinget:

Vedta at bistandsplikten også skal omfatte spesialiserte fosterhjem.

3. Samfunnsoppdraget “Ingen barn og unge utenfor!”

Samfunnsoppdrag er en metode for å løse komplekse samfunnsutfordringer gjennom brede partnerskap, felles mål og innsats på tvers av sektorer. Målet er å skape varig systemendring gjennom innovasjon, kunnskapsutvikling og felles innsats. «Ingen barn og unge utenfor!» er et tiårig oppdrag som nå er i sitt tredje virkeår.

Abelia ber Stortinget:

Be om en redegjørelse for status i gjennomføring av samfunnsoppdraget, herunder også med hvor store bevilgninger og hvor det skal finansieres i 2027.

Etterlyse involvering av næringslivet og arbeidslivsorganisasjonene i arbeidet og behovet for at det inkluderer et digitaliseringsperspektiv.

4. Rekruttering og kjønnsbalanse i real- og teknologifag kap. 351, post 70

Norge står overfor en realfagskrise. Elevenes resultater og motivasjon har sunket. Samtidig etterspør arbeidslivet mer realfags- og teknologikompetanse. Det trengs motivasjonstiltak på alle utdanningsnivåer. Ikke minst for jenter, fordi kvinner er underrepresentert i disse fagfeltene. I statsbudsjettet svekkes flere tiltak for å motivere unge til realfagsutdanning. Blant annet kuttes støtten til prosjektet Jenter og teknologi, som hvert år når ut til et stort antall elever. Dette kuttet er i strid med Stortingets vedtak om å vektlegge praktisk, variert og relevant læring i realfagene for å snu de fallende resultatene og styrke motivasjonen for realfagsutdanning.

Abelia ber Stortinget:

Videreføre bevilgningen på 3, 1 millioner krone til Jenter og teknologi (kap. 351, post 70)